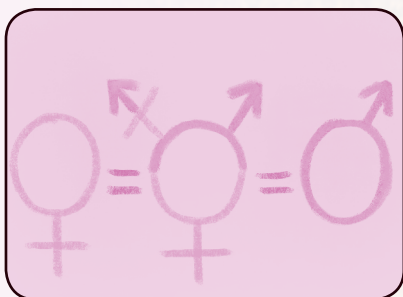

นายารชัย แสนสรีระ
นิติกร สำนักกฎหมาย

พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ กับการคุ้มครองบุคคลหลากหลายทางเพศ

ความนำ

ในปัจจุบันเป็นที่ทราบกันว่า “เพศ” ของบุคคลนั้น ไม่ได้ยึดโยงเพศที่เป็นอวัยวะของร่างกายหรือเพศตามกำเนิดเท่านั้น แต่ยังมีบุคคลหลากหลายทางเพศซึ่งปรากฏให้เห็นการดำรงอยู่และการเปิดเผยตัวตนของกลุ่มบุคคลดังกล่าวอย่างกว้างขวางมากขึ้นในแทบทุกพื้นที่ของสังคมไทย แต่เมื่อสอบถามถึงกฎหมายฉบับแรกของประเทศไทยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองบุคคลทุกเพศไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง รวมทั้งบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ กล่าวคือ **พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘** แล้วนั้น กลับพบว่าหลายท่านไม่รู้จักหรือไม่เคยได้ยิน และบางท่านอาจเข้าใจว่าเป็นกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองเพศหญิงเท่านั้น ทั้งที่เป็นกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๘ ก หน้า ๑๗ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๘ โดยมีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนด ๑๘๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป กล่าวคือมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๘ เป็นต้นมา ซึ่งเมื่อนับถึงปัจจุบันก็เป็นเวลา ๕ ปีกว่าแล้วที่กฎหมายฉบับนี้มีผลบังคับใช้มา นอกจากนี้ยังปรากฏข้อมูลจากรายงานการศึกษา การทบทวนความก้าวหน้าของการบังคับใช้พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ร่วมกับโครงการพัฒนาสหประชาชาติ (UNDP) พบว่าจำนวนคำร้องเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ นับแต่มีการบังคับใช้กฎหมายเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีทั้งหมด ๒๗ คำร้อง ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้ และผู้ร้องเรียนส่วนใหญ่เป็นหญิงข้ามเพศ มีผู้หญิงค่อนข้างน้อยและไม่มีเพศชายเลย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ประชาชนบางส่วนอาจยังไม่ทราบถึงหลักการของกฎหมายฉบับนี้

ดังนั้น เพื่อเป็นการเผยแพร่วัตถุประสงค์และหลักการที่สำคัญของกฎหมายดังกล่าว คอลัมน์ “มุมมองสะท้อนความคิดนิติบัญญัติ” ฉบับนี้ จึงขอเสนอบทความ เรื่อง “**พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ กับการคุ้มครองบุคคลหลากหลายทางเพศ**”

โดยพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

๑) ความหมายของการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมทางเพศ

กฎหมายได้กำหนดบทนิยามและให้ความหมายคำว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมทางเพศ” หมายความว่า การกระทำหรือไม่กระทำการใดอันเป็นการแบ่งแยก กีดกัน หรือจำกัดสิทธิประโยชน์ใด ๆ

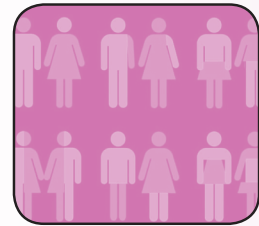

ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม โดยปราศจากความชอบธรรม เพราะเหตุที่บุคคลนั้นเป็นเพศชายหรือเพศหญิง หรือมีการแสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด

จากบทนิยามดังกล่าว จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มีเจตนารมณ์ที่จะคุ้มครองบุคคลทุกเพศไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง รวมทั้งบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศด้วย

๒) คณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ

กฎหมายกำหนดให้มี “คณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ” เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ สทพ.” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรองประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน ๑๑ คน ได้แก่ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ* จำนวน ๙ คน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรสตรีและองค์กรที่ทำงานด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างเพศไม่น้อยกว่า ๕ ปี จำนวน ๖ คน และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนิติศาสตร์ ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านสังคมศาสตร์ หรือด้านจิตวิทยา จำนวน ๓ คน และอธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวเป็นกรรมการและเลขานุการ

โดยให้อำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย มาตรการ และแผนปฏิบัติงานเพื่อให้มีการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศในทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เสนอแนะนโยบาย และข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งกฎหมายนี้ และกำหนดแนวทางในการให้ความช่วยเหลือ ชดเชยและเยียวยา หรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคลซึ่งตกเป็นผู้เสียหายจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ทั้งนี้ ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าวให้รวมถึงการกำหนดมาตรการพิเศษเพื่อส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงสิทธิด้านต่าง ๆ ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง และเพื่อการปรับปรุงแบบแผนความประพฤติทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างเพศเพื่อขจัดอคติวิธีปฏิบัติที่อยู่บนพื้นฐานของความเกลียดชัง และความรุนแรงเพราะเหตุแห่งเพศเพื่อขจัดอุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิด้านต่าง ๆ ด้วย

๓) คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

กฎหมายกำหนดให้มี “คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ” เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ วลพ.” ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกจำนวนไม่น้อยกว่า ๘ คน แต่ไม่เกิน ๑๐ คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยการสรรหาจากผู้ซึ่งมิใช่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ สทพ. ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองผู้ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมหรือส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ จำนวน ๓ คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิมนุษยชน

* โดยกำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๓ ปี และเมื่อพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้วอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน ๒ วาระไม่ได้ (มาตรา ๗).

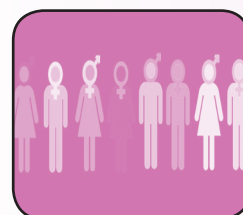

ด้านนิติศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ ด้านจิตวิทยา และด้านแรงงาน อย่างน้อยด้านละ ๑ คน และให้อธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวแต่งตั้งข้าราชการในกรมเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยปัญหาที่มีการยื่นคำร้องว่ามีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และในระหว่างการศึกษาพิจารณาวินิจฉัย คณะกรรมการ วลพ. อาจกำหนดมาตรการชั่วคราวก่อนมีคำวินิจฉัยเพื่อคุ้มครองหรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศได้เท่าที่จำเป็นและสมควรแก่กรณี รวมทั้งในกรณีคณะกรรมการ วลพ. วินิจฉัยว่า เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ให้มีอำนาจออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ด้วยวิธีใดที่เห็นเหมาะสม เพื่อระงับและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และอำนาจออกคำสั่งให้ชดเชยและเยียวยาแก่ผู้เสียหาย นอกจากนี้ ในกรณีที่คณะกรรมการ วลพ. เห็นว่า มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศโดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการ วลพ. ยื่นเรื่องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อพิจารณายื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ด้วย

๔) หน่วยงานรับผิดชอบงานธุรการและงานวิชาการ

กำหนดให้กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวรับผิดชอบงานธุรการและงานวิชาการของคณะกรรมการ สทพ. และคณะกรรมการ วลพ. และมีอำนาจหน้าที่รับคำร้องว่ามีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ พร้อมทั้งทำความเข้าใจเสนอต่อคณะกรรมการ สทพ. และคณะกรรมการ วลพ. แล้วแต่กรณี รวมทั้งดำเนินการให้มีการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

๕) กระบวนการตรวจสอบการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

กฎหมายได้กำหนดห้ามมิให้มีการกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด ในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมทางเพศ แต่หากการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพและความปลอดภัย หรือการปฏิบัติตามหลักการทางศาสนา หรือเพื่อความมั่นคงของประเทศ ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

สำหรับกระบวนการตรวจสอบการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศนั้น ได้กำหนดให้บุคคลผู้ได้รับความเสียหายหรือเห็นว่าตนจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และมีใช่เป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ วลพ. เพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่ามีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศหรือไม่ และการร้องขอดังกล่าวไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ร้องในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจโดยให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินให้แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศได้ และหากการเลือกปฏิบัติ

โดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ศาลจะกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษให้แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศไม่เกิน ๔ เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงด้วยก็ได้ ซึ่งการใช้สิทธิดังกล่าวข้างต้น บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศอาจขอให้องค์กรที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ยื่นคำร้องหรือฟ้องคดีแทนได้

๖) การชดเชยหรือเยียวยาผู้เสียหาย

เมื่อคณะกรรมการ วลพ. มีคำวินิจฉัยว่ามีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศแล้ว กฎหมายได้กำหนดให้ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะขอรับการชดเชยและเยียวยาโดยการยื่นคำขอต่อกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวภายใน ๑ ปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ วลพ. โดยสิทธิขอรับการชดเชยและเยียวยานี้ ถือว่าเป็นสิทธิเฉพาะตัวไม่อาจโอนแก่กันได้และไม่ตกทอดทางมรดก และในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนไร้ความสามารถ หรือในกรณีที่ผู้เสียหายไม่สามารถยื่นคำขอรับการชดเชยและเยียวยาด้วยตนเองได้ ผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์ ผู้อนุบาล สามเณรหรือภรรยา ผู้ดูแลหรือบุคคลอื่นใด เพื่อประโยชน์ของผู้เสียหาย แล้วแต่กรณี จะยื่นคำขอแทนก็ได้ โดยการชดเชยและเยียวยาผู้เสียหายดังกล่าวให้กระทำได้โดยให้ความช่วยเหลือประการหนึ่งประการใด หรือให้ความช่วยเหลือทางการเงิน ค่าขาดประโยชน์นำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ ค่าสูญเสียโอกาสที่เป็นค่าเสียหายในเชิงพาณิชย์ซึ่งสามารถคำนวณเป็นเงินได้ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องในการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ หรือการชดเชยและเยียวยาในรูปแบบหรือลักษณะอื่น และการได้รับชดเชยและเยียวยานี้ก็ไม่ถือเป็นการตัดสิทธิผู้เสียหายในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจด้วยเช่นกัน

๗) กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ

กฎหมายกำหนดให้มีกองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ โดยเงินในกองทุนนี้ให้ใช้จ่ายภายใต้กรอบวัตถุประสงค์เพื่อกิจกรรมหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ เพื่อคุ้มครองและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ เพื่อช่วยเหลือ ชดเชยและเยียวยาหรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคลซึ่งตกเป็นผู้เสียหาย และเพื่อส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

๘) บทกำหนดโทษ

กฎหมายได้กำหนดโทษทางอาญาสำหรับการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย โดยมีอัตราโทษปรับสูงสุดไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท และมีอัตราโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน ๖ เดือน ดังนี้

(๑) ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ วลพ. ที่ออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ด้วยวิธีใดที่เหมาะสม เพื่อระงับและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความสง่าาย

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพียงแต่ส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมระหว่างเพศหญิงและเพศชายเท่านั้น แต่ยังได้คุ้มครองบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศด้วย โดยมีการสร้างกลไกในการขับเคลื่อนการในรูปแบบคณะกรรมการ ๒ ชุด ชุดแรกคือ คณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ ซึ่งจะทำงานเชิงรุกในการพิจารณานโยบาย และเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งกฎหมายนี้ และชุดที่สองคือ คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ซึ่งจะทำงานเชิงตั้งรับเพื่อพิจารณาเรื่องร้องเรียนว่ามีกรเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ โดยเป็นกฎหมายที่เปิดช่องในการเลือกใช้สิทธิของผู้ที่รับผลกระทบจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศว่าจะใช้กลไกตามกฎหมายฉบับนี้ หรือจะใช้กลไกตามกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ เช่น การฟ้องร้องดำเนินคดีต่อศาล รวมทั้งได้กำหนดให้มีกองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ และเพื่อช่วยเหลือ ชดเชยและเยียวยา หรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคลซึ่งตกเป็นผู้เสียหาย ตลอดจนได้กำหนดบทลงโทษทางอาญาแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ วลพ. ที่ออกคำสั่งโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายนี้ด้วย

อย่างไรก็ดี การเลือกใช้กลไกตามกฎหมายฉบับนี้จะมีเงื่อนไขในการใช้สิทธิบางประการ เช่น เรื่องที่ร้องเรียนนั้นต้องไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล หรือประเด็นที่ร้องเรียนนั้นยังไม่ได้มีคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาเป็นที่สุด และผู้ที่จะมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ วลพ. จะต้องเป็นบุคคลที่เห็นว่าตนได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศเท่านั้น แต่กฎหมายยังไม่เปิดโอกาสให้ผู้พบเห็นความเสียหายที่เกิดขึ้นสามารถร้องเรียนต่อคณะกรรมการ วลพ. ได้ด้วยแต่อย่างใด

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและเนื้อหาสาระของกฎหมายดังกล่าว นั้น ผู้สนใจสามารถสืบค้นได้ที่เว็บไซต์ราชกิจจานุเบกษา และสามารถติดตามความเคลื่อนไหวในการตรากฎหมายของวุฒิสภาได้จาก “ระบบประมวลผลข้อมูลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของวุฒิสภา” เว็บไซต์วุฒิสภา (www.senate.go.th)

